

Fredskonference

Følg med i dagspressen og bed om, at der må ske et gennembrud ved fredskonferencen i Madrid, således at der kan blive fred i Mellemøsten.

Ultraortodokse har travlt i Israel

En del af Jerusalems ultraortodokse jøder – de såkaldte *haredim* – volder for tiden de israelske myndigheder en del problemer.

I hvert fald har nogle af disse *haredim* travlt på sabbatten med at demonstrere imod bilkørsel. En ny vej, der er åbnet i Jerusalem – den såkaldte Route 1 – har vakt vrede. De ultraortodokse ønsker, at bilkørsel skal være forbudt på sabbatten. Ved en demonstration på den første sabbat i oktober måned blev fire politifolk og elleve *haredim* såret. Demonstranterne råbte bl.a. »Nazister, nazister!« mod politibetjentene og kastede også med sten.

Midt i oktober måned blev der sat ild på en kinesisk restaurant, som ikke er *kosher*, dvs. ikke overholder de jødiske forskrifter for tilberedning af mad. Forud for denne brandstiftelse havde der været en demonstration, hvor de ultraortodokse demonstranter havde krævet, at restauranten skulle lukkes, fordi den bl.a. serverede retter med svinekød. Politiet mistænker disse *haredim* for brandstiftelse.

En scene fra demonstrationen den 5. oktober – indfanget af en af Jerusalem Post's fotografer.

Palæstinensisk forsøg på omskrivning af Bibelen

Den kendte jødiske forfatter og skribent i Jerusalem, Shalom Ben-Chorin, har i en artikel i *Christian Life in Israel* (Nr. 32, foråret 1990) givet eksempler på, hvordan nogle palæstinensiske kristne – som de selv siger – forsøger at formulere en teologi i palæstinensisk tilsnit. De gør det i et forsøg på at forstå de bibelske tekster ud fra et arabisk standpunkt. Men palæstinenserne gør det uheldigvis ved at gå egne – og forkerte – veje, hævder Ben-Chorin. De eksempler, han trækker frem, er hentet fra materiale, der er udgivet af evangeliske kristne. Disse protestanter udgør på tre felter en minoritet. Som minoritet tvinges man undertiden ud i ekstreme holdninger.

En minoritet på tre felter

De arabere, der er protestanter og lever i Israel og de administrerede områder, udgør en minoritet på tre felter, hævder Ben-Chorin.

– Som arabere er de en minoritet i den jødiske stat. Som kristne er de en minoritet i for-

Shalom Ben-Chorin har skrevet mange bøger, bl.a. om Jesus, Paulus og Jesu mor Mirjam (Maria).

hold til andre arabere, som for størstepartens vedkommende er muslimer. Og som protestanter er de en minoritet i forhold til de ortodokse kirker og den katolske kirke m.v. Derfor kan det ikke undre, at de går til yderligheder for at vise deres loyalitet og deres politiske forhåbninger over for deres arabiske folkefæller.

Et par eksempler

Som eksempel på en ekstremi-

stisk holdning nævner Ben-Chorin, at jøden Jesus også blandt evangeliske arabere omskrives til »Jesus palæstinenser«. Dette stempler Ben-Chorin som en frækhed, som ikke er set magen til, siden tyske kristne i Det tredje Riges tid gjorde Jesus til en galilæer med blå øjne og blondt hår.

Blandt »absurditeterne« nævner Ben-Chorin også de forenklinger og korrektioner af Davids Salmer, som findes i den arabisk-sprogede bønnebog, som blev udgivet i 1986 af Den evangelisk-lutherske kirke i Jordan. I den er referencer til »Israel«, »Jakob« og »Sion« systematisk erstattet med vendingen »vort folk«.

Vendingen »vort folk« forstås i denne sammenhæng om det palæstinensiske folk.

En kommentar

Når man som ven af Israels folk ikke vil være anti-arabisk i sin holdning, må man medgive, at der også skal gøres et teologisk arbejde med at kontekstualisere evangeliet til arabiske forhold, sådan at »det siger en no-

get«. Evangeliet er også for arabere. Også vi danskere har langs ad vejen »fordansket« evangeliet. Dette arbejde er både legitimt og nødvendigt, dersom evangeliet skal blive modtaget som det gode budskab, det er, for alle folk til alle tider. Samtidig skal man være sig bevidst, at der er nogle grænser, der ikke må overskrides. Og overskrides disse grænser, fores man let ud i nogle positioner, som kan have skæbnesvangre konsekvenser for ens kristne tro og grundholdning.

Gud er Gud for alle, men den levende Gud er nu engang Israels Gud. Det betyder, at mens man på den ene side skal være forsigtig med at slå den arabiske part med et skriftsted fra Bibelen, skal man på den anden side heller ikke mørklægge, at frelsens historie fandt sted i den jødiske historie.

Ja, på visse punkter famler vi, når vi i dag skal tage stilling til aktuelle politiske spørgsmål. Men vi famler ikke, når vi siger, at jøder såvel som arabere – og vi andre med – har brug for den frelse, som Jesus af Nazaret bringer. Kai Kjær-Hansen

Missionærer elsker at fortælle omvendelseshistorier - en påmindelse fra 1895

Af Kai Kjær-Hansen

Ved LCJE-konferencen i Zeist i august måned gav Kai Kjær-Hansen nogle glimt fra gamle dage. Her bringes det tredje, hvor han beskæftiger sig med omvendelseshistorier. De har deres funktion, men udfylder ikke alle behov. Ved en konference om jødemission i Leipzig i 1895 havde man det problem på dagsordenen. Men også andre dagsordenpunkter viser, at de dengang kæmpede med spørgsmål, som man er optaget af i dag.

Omvendelseshistorier var yndet læsestof i Israelsmissionernes blade i det 19. århundrede. Ikke alle var af lige sober art. I hvert fald følte professor H. L. Strack det nødvendigt at påpege, at omvendelseshistorier må holde sig til den absolutte historiske sandhed! Det gjorde

han ved en konference i Leipzig 1895.

Når der i himlen bliver glæde over en synder, der omvender sig, må det også være tilladt på jorden at fortælle herom. Omvendelseshistorier minder om, at Gud stadigvæk virker. Men at fabrikere omvendelseshisto-

rier for at skjule, at der ikke er nogen virkning af ens arbejde – eller kun ringe virkning – er naturligtvis forkasteligt. Det gælder uanset om man har held med at narre ens bestyrelse og venner af missionen.

Hvor meget der er fabrikeret af denne art i jødemissionens historie, véd jeg ikke. I det store og hele er det vel sådan, at det, der siges – og skrives – om folks omvendelse, ikke er forkert. Men det, der ikke siges i denne forbindelse, medfører, at totalbilledet alligevel bliver meget mangelfuldt. Især fornemmelsen af antallet af omvendelser.

Omvendelseshistorier, der angår personer, der bliver kendte, har en tendens til at blive mere og mere stereotype, efterhånden som tiden går. Det samme gælder korte biografier af jødekristerne personligheder. De gode sider bliver ekstra gode, og de mindre gode sider lades mere og mere i baggrunden. Resultatet er, at man får mennesker uden rigtig kød og blod, og som ingen rigtigt kan

identificere sig med. Og når man alligevel forsøger at gøre det, bliver man mismodig, fordi man ikke kan leve op til disse stereotype og overfromme mennesker, som – hævder jeg – for det dominerende flertals vedkommende aldrig har levet, men kun eksisterer i fromme og velmenende beretninger om dem.

Omvendelsesberetninger må holde sig til den absolutte historiske sandhed, sagde professor Strack. Gør de det, har de en funktion. Bare det at læse om tidligere jøder, som i smug har læst i Det nye Testamente – og det er der en hel del vidnesbyrd om – kan have en positiv virkning på nutidens jøder, der gør det samme. Så er der nemlig nogle at identificere sig med.

Omvendelsesberetninger har deres funktion. Men naturligvis kan de ikke stå alene. På samme måde har populære og letfordøjelige bøger om troen på Jesus deres funktion. De sælger også bedre end bøger med lidt tungere indhold. Men

lader man sig nøje med omvendelsesberetninger og populære bøger, svigter man andre målgrupper. Det havde man øje for på missionskonferencen i Leipzig i 1895.

Gustav Dalman holdt således et foredrag om, hvilken litteratur der var ønskværdig i missionsarbejdet. Han understregede bla., at missionærer burde være mere videnskabeligt skolet end tidligere. Tolkningen af den hellige skrift skulle der lægges vægt på. Han ønskede, at der skulle frembringes populær jøde-tysk litteratur. Desuden skulle man producere litteratur med henblik på mere højtuddannede jøder. En tysk missionær, M. Löwen, kom i debatten med et forslag om en bog på jiddisch og tysk om Jesu liv.

Og det blev ikke kun ved snakken. Ved afslutningen af konferencen i 1895 lovede professor Strack, at han ville udskrive en prisopgave netop over dette tema. I forbifarten

kan nævnes, at der kom fire bidrag, og at netop den person, der var kommet med ideen, vandt. Sådan kan det gå. Desuden tror jeg, at Rabinowitsch indsendte et bidrag. Han tabte. Men selv om han tabte, så fik han alligevel bogen udgivet på jiddisch, hvilket er et karakteristisk træk ved Rabinowitsch. Og jeg formoder, at den – måske i lidt omarbejdet form – også blev oversat til engelsk.

Der kan altså ske noget på en konference. Rabinowitsch var ikke med, selv om han var indbudt. Han meldte afbud på grund af sit helbred. Sådan lød forklaringen. Måske var det også, fordi der deltog en person, som han ikke ville møde, nemlig den lutherske præst fra Kishinev, Rudolf Faltin. Først havde de stået sammen i Kishinev, senere kom det til et trist opgør mellem dem. Sådan kan det gå med Guds kære børn.

Naturligvis snakkede de på konferencen i Leipzig i 1895 om andet end at omvendelsesberetninger må holde sig til den absolutte historiske sand-

hed. Den gang var man faktisk meget seriøs. Måske mere seriøse end vi er. Det er kun den, der ikke har kendskab til historien, som kan bilde sig selv ind, at vi står i en helt ny situation med helt nye udfordringer. Der er visse ting, der ville være blevet sagt anderledes, fordi verden har forandret sig, men problemstillingerne, som man havde dengang, har vi også i dag.

I det store og hele kunne vi såmænd godt lave en konference med nogenlunde samme foredrag, som blev holdt for 94 år siden. Der blev holdt foredrag om, hvad indholdet af det kristne vidnesbyrd til jøder bør være. »Hvilke kontaktpunkter blandt jøder er der for evangeliets forkyndelse?« lød titlen på et andet foredrag. »På hvilken måde påvirker den zionistiske bevægelse jødemission?« var emnet for et tredje foredrag. I et fjerde blev spørgsmålet stillet: »Bør man i jødemission arbejde hen imod oprettelsen af jøde-kristne menigheder?« Og i et femte foredrag beskæftiger

Sagt om Israelsmissionen i 1895: Viele Freunde hat sie nicht Lad os lave om på det nu, så Israelsmissionen får mange venner!

man sig med spørgsmålet om Jesus-troende jøders forhold til loven. Og sådan kunne man blive ved med at remse emner op, som stadigvæk er aktuelle.

Konferencen i Leipzig i 1895 havde samlet 45 deltagere og nogle få andre gæster. I et tysk referat fra mødet trækkes tre ting frem. For det første det store antal »Christen aus Israel«,

som de Jesus-troende deltagere benævnes. For det andet – og det gjaldt uanset om man var af jødisk eller ikke-jødisk herkomst – en sand og hjertelig kærlighed til Israel. For det tredje, at indbydelsen til konferencen både var sendt til aktive medarbejdere og til venner af jødemission. Men af de sidste havde kun få taget imod indby-

delsen, hvilket får referenten til at sige om jødemission: »Viele Freunde hat sie nicht«.

Også i dag kan det siges om jødemission, at den ikke har mange venner. I hvert fald ikke så mange, som den burde have, når man tænker på, at evangeliet kom til os fra Israel, og at Israel har lige så meget brug for det, som vi andre.